

FORMAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE LA STUDENȚI ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR CU COPII CU DIZABILITĂȚI MULTIPLE

MAXIMCIUC Victoria, dr., conf. univ.,

Summary

This article talks about problems in higher school training on multiple disabilities. Based on the review of curricula are determined main areas of training of future specialists. Problems are noted in the training process and the reader encounters difficulties. The conclusions are called proposals to enhance the quality of teacher.

Una din problemele școlii superioare din domeniul învățământului special și incluziv este pregătirea cadrelor pentru a lucra cu diferite categorii de copii cu dizabilități. În literatura de specialitate găsim un șir de lucrări consacrate acestei probleme, cu diferite abordări: importanța disciplinelor clinice în pregătirea psihopedagogilor speciali [6]; aspectele eticii și deontologiei [5]; formarea calităților profesionale la studenți în activitățile cu copiii cu dizabilități auditive, multiple și de limbaj [4]; pregătirea cadrelor didactice de sprijin [1]. Pregătirea profesională a studenților privind activitățile cu copiii cu dizabilități multiple este o problemă stringentă. Aceasta este argumentată în baza următoarelor considerente: creșterea numărului de copii care sunt plasați în instituțiile speciale și incluzive; prezentarea golurilor privind unele subiecte; necesitatea prezenței unor calități profesional-deontologice; formarea calităților profesionale privind asistența psihopedagogică necesară pentru familie; formarea anumitor deprinderi profesionale în activitățile copiilor cu dizabilități care necesită și formarea profesorului. Toate aceste argumente se bazează pe necesități educaționale speciale ale acestei categorii de copii: abordarea individualizată a copilului; abordarea complexă prin organizarea echipelor multidisciplinare; formarea deprinderilor de autoservire și sociale.

Pentru a vorbi despre pregătirea profesională, trebuie să elucidăm conceptul *competența*. *Competența* este un concept complex și include: trăsături de personalitate (inițiativa, orientarea spre scop, responsabilitatea, toleranța și a.) cunoștințe, deprinderi; adaptarea socială, gândirea critică, experiența activității profesionale.

În cadrul specialității *psihopedagogie specială*, la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău, studenții trec, la ciclul I, cursuri de pregătire psihopedagogică: a deficiențelor de auz, vâz, intelectuale, multiple, pedagogie specială, reabilitarea persoanelor cu dizabilități multiple. La ciclul II, masteranzii sunt specializați în domeniul comunicării alternative în tulburări de spectru autist și a dizabilităților multiple. Însă mai avem de lucrat asupra formării activității profesionale în următoarele domenii: corecțional-pedagogic, al diagnosticului, cercetării și aspectului cultural-educațional. Autorii L. A. Golovciș și Bekker O. B. [2] au structurat și descris aceste domenii în felul următor.

Activitatea corecțional- pedagogică:

➤ pregătirea (promtitudinea) pentru a organiza mediul corecțional-dezvoltativ, realizarea activităților în domeniul educației și instruirii, ocrotirii sănătății, asistenței sociale pentru socializarea acestor copii;

➤ formarea capacității pentru a selecta metode cu conținuturi eficiente pentru asistența psihopedagogică a copiilor cu dizabilități multiple;

➤ dezvoltarea capacităților pentru a elabora planuri individualizate conform capacităților individual-tipologice ale copilului;

➤ dezvoltarea competențelor pentru a organiza viața copilului acasă și în instituțiile de învățământ, care permite treptat creșterea experienței de viață și formarea contactelor sociale.

În domeniul diagnosticului:

➤ formarea capacităților de a analiza rezultatele examinării de către serviciul de asistență psihopedagogică a unui copil cu dizabilități multiple;

➤ organizarea și realizarea evaluării psihopedagogice în elaborarea unui program individualizat.

În domeniul cercetării:

➤ planificarea cercetărilor în educația persoanelor cu dizabilități multiple, realizarea etapelor cercetării științifice, analiza și interpretarea rezultatelor.

În domeniul cultural – educațional:

➤ consilierea părinților și pedagogilor în problema dezvoltării, instruirii și educației în familie a copiilor cu dizabilități multiple;

➤ colaborarea cu organizațiile obștești în scopul de a forma toleranță și un comportament adecvat față de persoanele cu dizabilități multiple.

Formarea competențelor adecvate necesită prezența cunoștințelor necesare pentru această categorie de copii:

➤ conceptual dizabilității multiple;

➤ istoricul dezvoltării asistenței psihopedagogice a copiilor cu dizabilități multiple;

➤ cauze și mecanisme ale dezvoltării dizabilităților multiple;

➤ diferite abordări privind clasificarea dizabilităților multiple;

➤ specificul dezvoltării psihofizice;

➤ baza normativ-legislativă;

➤ cerințele educaționale speciale ale copiilor cu dizabilități multiple;

➤ direcții, strategii, tehnici de asistență psihopedagogică pentru persoanele cu dizabilități multiple;

➤ asistență psihopedagogică pentru familia care educă copilul cu dizabilități multiple.

Datorită acestor cunoștințe, studenții trebuie să realizeze:

- interactivități cu copiii, prin aplicarea comunicării verbale și nonverbale;
- elaborarea unei scheme de evaluare psihopedagogică în selectarea materialului didactic necesar;
- alcătuirea unei caracteristici psihopedagogice conform rezultatelor cercetării;
- conform rezultatelor evaluării copilului, să se determine cerințele educaționale speciale;
- elaborarea unui program individualizat cu indicarea posibilităților individual-tipologice și indicarea conținutului programului.

Profesorul care are acest curs întâmpină anumite dificultăți:

- puține ore oferite pentru acest curs;
- limitarea activităților practice realizate în cadrul instituțiilor de învățământ;
- limitarea posibilităților de a realiza o evaluare complexă din cauza lipsei tehnicilor de cercetare, dificultăți pentru a forma un contact elementar, probleme de comportament, tulburări în sfera emoțional-volitivă și realizarea, deseori, a unei evaluări de scurtă durată, din cauza particularităților psihofiziologice ale copiilor cu dizabilități multiple;
- limitarea posibilității cercetării și prezentării studenților a diferitor tipuri de dizabilități multiple;
- dificultăți în formarea deprinderilor profesionale ale studenților în procesul de lucru cu copiii cu dizabilități multiple, din cauza imposibilității menținerii contactelor cu acești copii.

Sunt binevenite formele tradiționale de activitate, de instruire (lecții, seminare, lucrări practice cu prezentarea videomaterialelor pe teme ale cursului).

În concluzie, vom menționa următoarele:

- în afară de orele teoretice, este nevoie de a lucra asupra formării deprinderilor practice la studenți în instituțiile de învățământ;

- formarea deprinderilor profesionale pentru a lucra cu familia;
- aplicarea tehnologiilor asistate în lucru cu copiii cu dizabilități multiple;
- formarea capacităților profesionale la studenți pentru a elabora material metodic;
- formarea creativității la studenți;
- realizarea unor cercetări cu referire la formarea personală și profesională a studenților privind pregătirea pentru activități cu copiii cu dizabilități multiple;
- orientarea socioprofesională a studenților privind activitățile cu diferite categorii de dizabilități.

Bibliografie

1. Абрамова, И. В., Научно-теоретические основы подготовки тьютора инклюзивного образования, în: Специальное образование, 2014, № 4, p. 81-84.
2. Головчиц, Л. А., Беккер, О. В., К проблеме формирования профессиональных компетенций студентов в процессе подготовки к работе с детьми, имеющие комплексные нарушения, în: Дефектология, 2015, № 2, p. 79- 87.
3. Лебедева, М. В., Мамаева, В. И., Сформированность личностной готовности студентов будущих логопедов к работе с детьми умеющих умеренную и тяжёлую степень умственной недостаточности, în: Специальное образование, 2012, № 2, p. 157-167.
4. Николаева, Т. В., На пути разработки компьютерных инструментов обучения сурдопедагогов: выделение профессиональный умений в области психопедагогического обследования ребёнка с нарушенным слухом, în: Дефектология, 2012, № 2, p.82-89.
5. Филатова, И. Ф., О деонтологической готовности к профессиональной деятельности специального педагога, în: Специальное образование, 2009, № 4, p. 89-97
6. Чурилов, Ю. С., Значение клинических дисциплин в подготовке специалистов системы специального педагогического образования, în: Специальное образование, 2007, № 4, p. 1-2.